

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/102762,Prezentacja-wystawy-TU-rodzila-sie-Solidarnosc-Bielsko-Biala-17-28-lipca-2020.html>
13.04.2024, 20:57

Prezentacja wystawy „TU rodziła się »Solidarność«” - Bielsko-Biała, 17 - 28 lipca 2020

Ekspozycja zostanie również zaprezentowana m.in. w Jastrzębiu-Zdroju i Dąbrowie Górniczej. Prezentacja cyklu wystaw będzie skoordynowana tworząc w całej Polsce „Białoczerwony szlak: Tu rodziła się Solidarność”. Trasy wszystkich wystaw regionalnych zbiegną się 28 sierpnia na wernisażu w Warszawie.

Instytut Pamięci Narodowej W

TU! Solidarność

ZAPROSZENIE

Instytut Pamięci Narodowej W

TU! Solidarność

ZAPROSZENIE

Przes Instytutu Pamięci Narodowej
dr Jarosław Szarek
ma zaszczyt zaprosić
na uroczyste otwarcie wystawy

**TU
RODZIŁA SIĘ
SOLIDARNOŚĆ**

17 lipca 2020 r., godz. 12.00

Adres: Bielsko-Biała, Plac Chrobrego

Wystawa będzie promowana na 28 kanałach

WYSTAWA PRZETWORZONA PRZEZ
INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
MARIOLĘ SZCZĘPIŃSKĄ
PRZETWORZONA PRZEZ INSTYTUT

Przes Instytutu Pamięci Narodowej
dr Jarosław Szarek
ma zaszczyt zaprosić
na uroczyste otwarcie wystawy

**TU
RODZIŁA SIĘ
SOLIDARNOŚĆ**

17 lipca 2020 r., godz. 12.00

Adres: Bielsko-Biała, Plac Chrobrego

Wystawa będzie promowana na 28 kanałach

WYSTAWA PRZETWORZONA PRZEZ
INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
MARIOLĘ SZCZĘPIŃSKĄ
PRZETWORZONA PRZEZ INSTYTUT

W piątek 17 lipca na placu Bolesława Chrobrego w Bielsku-Białej odbyło się otwarcie wystawy „TU rodziła się Solidarność”. W wernisażu uczestniczyli m.in. poseł Przemysław Drabek, wicewojewoda śląski Jan Chrzęszcz, radna wojewódzka Ewa Żak, wiceprezydent Bielska-Białej Adam Ruśniak, przewodniczący Rady Miejskiej Bielska-Białej Janusz Okrzesik, przewodniczący podbeskidzkiej „Solidarności” Marek Bogusz oraz dyrektor katowickiego Oddziału IPN dr Andrzej Sznajder. Była też spora grupa obecnych i dawnych działaczy podbeskidzkiej „Solidarności”, w tym uczestników sierpniowych strajków w Bielsku-Białej w 1980 r. - między innymi Henryk Urban, Eugeniusz Widyna i Władysław Mędrzak z Fabryki Samochodów Małolitrażowych, Marcin Tyrna z Befamy, Roman Pisulak z Transbudu, Jarosław Kolmer z OBR Komel.

Adrian Rams, autor wystawy „Tu rodziła się Solidarność” – *Ekspozycja składa się z części ogólnopolskiej, regionalnej i lokalnej. Część regionalna poświęcona jest wydarzeniom, które toczyły się na terenach dzisiejszego województwa śląskiego latem 1980 r. Wystawy lokalne opisują wydarzenia z czterech miejscowości: Tarnowskich Gór, Bielska Białej, Dąbrowy*

Górnicej i Jastrzębia-Zdroju. W Tarnowskich Górach 21 sierpnia 1980 roku odbył się pierwszy w województwie katowickim strajk solidarnościowy z robotnikami z Wybrzeża.

Instytut Pamięci Narodowej zainaugurował obchody 40. rocznicy powstania „Solidarności” 1 lipca. Z tej okazji przygotował wystawę „TU rodziła się Solidarność”, która była pokazana równocześnie w 17 miejscowościach rozszanych po całej Polsce. Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach opracował regionalną część wystawy – przedstawiającą wydarzenia tworzenie się nowych niezależnych związków zawodowych na terenach znajdujących się w dzisiejszych granicach administracyjnych województwa śląskiego – oraz cztery wystawy lokalne poświęcone: Tarnowski Górom, Bielsku-Białej, Dąbrowie Górniczej i Jastrzębiu-Zdroju.

Otwarcie wystawy „TU rodziła się »Solidarność«” w Bielsku-Białej.

Otwarcie wystawy „TU rodziła się »Solidarność«” w Bielsku-Białej.

W utworzonym w 1975 r. województwie bielskim nie było zorganizowanej opozycji lub tradycji strajkowych, jednak informacje o strajkach na Wybrzeżu w 1980 roku docierały do miejscowych robotników i padały na podatny grunt. 8 sierpnia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Komunikacji w Bielsku-Białej pracownicy zaczęli zbierać podpisy pod listą postulatów do dyrekcji zakładu. Tego samego dnia strajk rozpoczął się w Bielskich Zakładach Przemysłu Lniarskiego „Lenko”. Trzy dni później wybuchł strajk w Bielskiej Fabryce Maszyn „Befama” – jednym z największych zakładów w mieście.

Po ogłoszeniu postulatów gdańskich pracownicy bielskich zakładów zaczęli je popierać na masówkach, dokładając do nich swoje żądania. Tak rozwijały się protesty m.in. w Fabryce Aparatów Elektrycznych „Apena”, Bielskiej Fabryce Armatury „Befa” i Fabryce Samochodów Małolitrażowych. Protesty w zakładach odbywały się oddzielnie, w sposób nieskoordynowany. 27 sierpnia powołano komitet strajkowy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Komunikacji, którego śladem poszli pracownicy Befamy i FSM. Strajki objęły także zakłady z Oświęcimia, Andrychowa, Kęt i Żywca.

Strajki na Podbeskidziu trwały jeszcze w pierwszych dniach września. 11 września 1980 r., w siedzibie bielskiego oddziału Stowarzyszenia PAX, odbyło się pierwsze spotkanie organizacyjne Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego samorządnych, niezależnych związków zawodowych w województwie bielskim. W zebraniu wzięli udział przedstawiciele trzydziestu zakładów pracy, dało ono następnie początek podbeskidzkiej „Solidarności”.

Ekspozycja była dostępna dla zwiedzających w Bielsku-Białej do 28 lipca 2020 r.

Zaprezentowana zostanie również m.in. w Jastrzębiu-Zdroju (przed MOK Jastrzębie - 13 - 25 sierpnia) i Dąbrowie Górniczej (przed Pałacem Kultury Zagłębia - 30 lipca - 11 sierpnia). Prezentacja cyklu wystaw będzie skoordynowana tworząc w całej Polsce „Biało-czerwony szlak: Tu rodziła się Solidarność”. Trasy wszystkich wystaw regionalnych zbiegną się 28 sierpnia na wernisażu w Warszawie.

Miesiące wakacyjne będą następnie świadkami kolejnych etapów odsłon tej unikatowej wystawy. Ekspozycje mają na celu ukazanie ogólnopolskich masowych strajków z lipca, sierpnia i września 1980 r.

Otwarcie wystawy „TU rodziła się »Solidarność«” w Bielsku-Białej.

Wystawa składa się z części ogólnopolskiej, części regionalnych oraz lokalnych ukazujących powstawanie „Solidarności” w niemal każdym zakątku naszego kraju. Prezentacja cyklu wystaw będzie skoordynowana tworząc w całej Polsce „Biało-czerwony szlak: Tu rodziła się Solidarność”. Trasy wszystkich wystaw regionalnych zbiegną się 28 sierpnia na wernisażu w Warszawie. Teksty ekspozycji są prezentowane w języku polskim i angielskim. W tym wielkim zwycięstwie, jaką była, jaką jest polska „Solidarność” mają udział miliony -najczęściej- anonimowych osób. Tą wystawą chcemy złożyć im hołd.

Powstanie „Solidarności” było jednym z najważniejszych wydarzeń końca XX w. na świecie.

W sierpniu 1980 r. na skraju komunistycznego imperium sowieckiego narodził się wielki, pokojowy ruch, do którego przystąpił niemal co trzeci Polak! „Solidarność” to 10 milionów formalnych członków - był to największy związek zawodowy na świecie.

„Solidarność” była owocem marzeń, cierpień i działań Polaków od Żołnierzy Wyklętych przez konspirację młodzieżową 1949-56 po uczestników „polskich miesięcy”: Czerwca '56,

Millenium '66, Marca '68, Grudnia '70, Czerwca '76. Nieocenione znaczenie przy powstaniu „Solidarności” z jej pokojowym charakterem miała również działalność Kościoła pod przywództwem prymasa Stefana Wyszyńskiego, co zaowocowało także pontyfikatem Jana Pawła II i jego pierwszą pielgrzymką do Polski w 1979 r.

Polska „Solidarność” była 1980 r. iskrą, która dała początek upadkowi sowieckiemu imperium oraz uzależnionych komunistycznych państw na czterech kontynentach. Przebudowie uległ świat ukształtowany przez „zimną wojnę” po 1945 r. Efektem było wyzwolenie się wielu państw spod zależności i okupacji Związku Sowieckiego od Litwy, Łotwy i Estonii po Gruzję. Dzięki przełomowi zapoczątkowanemu przez „Solidarność” stało się także możliwe zjednoczenie Niemiec. Polska „Solidarność” to triumf pokojowej siły ducha nad materialistycznym komunistycznym imperium zła.

PLIKI DO POBRANIA

[Prezentacja wystawy „TU rodziła się »Solidarność«”. \(pdf, 3.99 MB\) 13.07.2020 09:24](#)